

законодавства праця дає багато переваг, зокрема, дає змогу заробити страховий стаж, і як наслідок, отримати особі пенсію; при звільненні, працівник гарантовано отримає відповідні виплати; можливість скористатися правом на відпустку, на оплату лікарняних та допомогу по безробіттю, право не працювати у вихідні дні та світкові, право на соціальний захід і т.д.

Для цього, кожному працюючому необхідно перевіряти розмір своєї заробітної плати та відрахування єдиного соціального внеску, які декларує роботодавець; прагнути працевлаштовуватися офіційно.

Список використаних джерел::

1. Шевцов І. Корпоративне шахрайство в українських компаніях. Розпізнати і запобігти. Довдник економіста. №6. 2019.

2. Городецька Т.Е. Тіньові джерела доходів населення України в умовах відкритої економіки. Економічна та соціальна політика. Зовнішня торгівля: право, економіка, фінанси, №2, 2013.

Палешко Яна Сергіївна,
кандидат економічних наук,
старший науковий співробітник
навчально-наукової лабораторії з дослідження
проблем економічної безпеки,
Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ

Сидорова Ельвіра Олександрівна,
кандидат юридичних наук,
заступник декана факультету економіко-правової безпеки,
Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ

КОРУПЦІЯ ЯК ЕКОНОМІЧНИЙ ЗЛОЧИН

В Україні, як і в усьому світі, корупцію віднесено до головних політичних, економічних і соціальних проблем. Вона визнана одним із найзагрозливіших явищ сучасності, що впливає на ефективність діяльності органів державної влади, гальмує економічний розвиток, несе загрозу багатьом елементам конституційного та суспільного ладу, а також національній безпеці держави. Досліджуючи особливості подолання організованої економічної злочинності в Україні, то «проблемність» нормативно-правового забезпечення зростає в декілька разів. Викликано це тим, що поряд із постійними змінами у законодавстві виникають додаткові труднощі, які пов'язані з ідентифікацією проявів корупції у сфері боротьби та протидії організованій економічній злочинності в Україні, що формують загрозу для економічної безпеки. Проблема формування ефективного законодавства та, відповідно, правозастосування у даній сфері для України залишається актуальною .

Офіційне визначення поняття «корупція» дав Закон України «Про боротьбу з корупцією» від 05 жовтня 1995 р. № 356/95-ВР [4;266]. Відповідно до ст. 1: «Під корупцією в цьому законі розумілась діяльність осіб, уповноважених на виконання функцій держави, направлена на протиправне використання наданих їм повноважень для одержання матеріальних благ, послуг, пільг або інших переваг» [1; с.35].

Основною ознакою корупції є протиправне використання тієї мінімальної частини владних повноважень, якими наділена особа, уповноважена на виконання функцій держави, з метою незаконного одержання певної особистої вигоди.

Законодавче визначення корупції подано у ст. 1 Закону України “Про запобігання корупції” від 14.10.2014 р., яка визначає корупцію як використання особами, які наділені службовими повноваженнями державного органу чи органу місцевого самоврядування (або особами, прирівнюваними законом до таких), своїх повноважень та пов’язаних із ними можливостей задля одержання неправомірної вигоди або обіцянки її надання для себе чи інших осіб або надання такої вигоди чи обіцянки з метою схилити особу, яка наділена службовими повноваженнями, до їх протиправного використання або використання пов’язаних з ними можливостей [3]. Корупційними правопорушеннями визнаються діяння, що містять ознаки корупції та вчиняються особами, що володіють службовими повноваженнями і за вчинення яких передбачено притягнення особи до кримінальної, дисциплінарної та(або) цивільно-правової відповідальності.

З метою посилення кримінальної відповідальності осіб, які наділені службовими повноваженнями, за вчинені ними корупційні діяння, а також задля запобігання таким діям у прикінцевих положеннях ЗУ “Про Національне антикорупційне бюро України” від 14.10.2014 р. законодавець передбачив доповнення змісту ст. 45 КК України приміткою, яка містить вичерпний перелік корупційних злочинів. Так, до корупційних належать злочини, передбачені ч. 2 ст. 191, ч. 2 ст. 262, ч. 2 ст. 308, ч. 2 ст. 312, ч. 2 ст. 313, ч. 2 ст. 320, ч. 2 ст. 357, ч. 2 ст. 410 КК України у випадках, коли ці злочини вчинено зі зловживанням службовим становищем; а також злочини, передбачені ст. 210, ст. 354, ст. 364, ст. 364–1, 365-2, ст. 368, ст. 368-2, ст. 368-4, ст. 369, ст. 369-2, ст. 370 КК України [2]

Сфера економіки – це саме те середовище, заради якого чиновник і вступає у корупційні зв’язки, де корупція живиться і де найбільші прибутки. Зворотний вплив корупції на економіку особливо небезпечний, оскільки знижує ефективність економічної політики держави, змушує приватний бізнес переходити в тіньовий сектор, що тягне за собою порушення законодавства, спотворює систему оподаткування і правила підприємницької діяльності, підштовхує підприємців вирішувати свої питання поза правовим полем. До найбільш негативних наслідків впливу корупції на економіку дослідники відносять таке:

1. Розширення тіньової економіки. Це призводить до зменшення податкових надходжень до бюджету. Як наслідок, держава втрачає фінансові

важелі управління економікою, загострюються соціальні проблеми через невиконання бюджетних зобов'язань.

2. Порушуються конкурентні механізми ринку, оскільки часто у виграші залишається не той, хто конкурентоспроможний, а той, хто незаконно зміг отримати переваги.

3. Уповільнюється поява ефективних приватних власників, насамперед через порушення під час приватизації, а також штучних банкрутств, як правило, поєднаних із підкупом чиновників.

4. Неефективно використовуються бюджетні кошти, зокрема під час розподілу державних замовлень та пілг.

5. Підвищуються ціни за рахунок «корупційних витрат». У результаті страждає споживач.

6. В агентів з'являється зневіра у здатність влади встановлювати, контролювати та дотримуватися чесних правил ринкової гри.

7. Погіршується інвестиційний клімат, наслідком чого є невирішення проблем подолання спаду виробництва, оновлення основних фондів.

8. Розширюються масштаби корупції в неурядових організаціях (на фірмах, підприємствах, у громадських організаціях). Це призводить до зменшення ефективності їхньої роботи, а відповідно, знижується ефективність економіки країни загалом [3].

Особливістю причин української корупції є злиття бізнесу та влади. Сила впливу корупції на економіку залежить також і від правової та інституційної бази країни, і від якості управління та політичного режиму. Це все у свою чергу не дозволяє здійснити реформування в різних сферах життя і призводить до погіршення якості життя населення [4; 107].

Економіка - це динамічний механізм, що під впливом певних факторів, протягом певного часу переходить з одного стану в інший. Тому для якісної трансформації потрібно мінімізувати вплив негативних чинників, зокрема корупції, на економічне здоров'я країни. Корупція серйозно впливає на ефективність і справедливість розподілу та перерозподілу ресурсів в суспільстві, спричиняючи економічну нерівність у країні. Також вона впливає на підприємницьку діяльність - за корупційних умов економічні суб'єкти просто не спроможні уникнути корупційних відносин протягом своєї господарської діяльності, що призводить до сповільнення економічного розвитку держави. В Україні створене Національне антикорупційне бюро України (НАБУ) – державний правоохоронний орган, основне завдання якого – попередження, виявлення, припинення, розслідування та розкриття корупційних правопорушень, учинених вищими посадовими особами, а також запобігання вчиненню нових. [4; с.109]

Корупція є однією з основних загроз не тільки для економічного зростання, а й для соціально-економічного розвитку країн, яка негативно впливає на якість життя всього населення.

Сучасний стан розвитку правової системи, особливо прийняття антикорупційного законодавства, передбачає зниження рівня корупції на основі вироблення ефективних шляхів її подолання та запобігання їй. Одним

із них стало оновлення антикорупційного законодавства, зокрема введення у КК України поняття “корупційний злочин” та посилення відповідальності за злочини цієї групи.

Отже, корупція як явище, більш притаманне трансформаційним економікам. Воно породжене слабкими інститутами та перешкоджає формуванню ринку вільної конкуренції, запобігає поглибленню міжнародної економічної та політичної інтеграції, стримує економічний розвиток [5; с.25].

В питаннях боротьби із корупцією недостатньо карального підходу, що проявляється у створенні різноманітних інституцій. Важливим виступає й сукупність інституціональних та соціально-економічних умов, які формують сприятливе середовище для корупції. В свою чергу, це сприяє погіршенню економічного становища держави. Необхідно застосувати комплексний підхід до реалізації державної політики з метою усунення економічних причин корупції та її наслідків в економіці. [1; с.78].

Список використаних джерел:

1. Скулиш Є. Державне бюро розслідувань як спеціально уповноважений суб'єкт у сфері протидії корупції // Право України.– 2015.– №12. – С. 30–35.
2. Ситник А. З політичною корупцією насамперед потрібно боротися на виборах //Дзеркало тижня. Україна.– 9.12.2016 // gazeta.dt.ua.
3. Красніков Д.А. Наслідки корупції для фінансової системи держави / Д.А. Красніков // Теорія та практика державного управління. – 2013. – № 2 (41) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/tpdu/2013-2/doc/2/10.pdf>
4. Скулиш В. Є. Норми про корупційні злочини як необхідна складова Особливої частини Кримінального кодексу України / В. Є. Скулиш // Науковий вісник Чернівецького університету. – Чернівці: Чернів. нац.ун-т, 2013. – Вип. 660. – С. 106–110 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lawreview.chnu.edu.ua/visnuku/st/660/18.pdf>
5. Черниш М.А. Україна в системі світової та регіональної безпеки та проблеми транснаціональної злочинності/ М.А. Черниш// Актуальні проблеми політики / Зб. наук. праць. – Одеса. – 2012. - № 20.- С.22-27.

Паршина Маргарита Юріївна,
к.е.н., доцент кафедри
економіки та підприємництва
Придніпровської державної академії
будівництва та архітектури

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ

Епоху традиційних глобальних відносин в галузі безпеки затьмарили економічні проблеми і регіональні конфлікти. Прискорення економічної взаємозалежності та міжнародної конкуренції з'явилися в якості основних